

เสมอต้น

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์พระ วันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๕๘

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองแกว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมนะ ฟังธรรม วันนี้เป็นวันมหาปวารณา ฟังธรรมเป็นครั้งสุดท้ายในพรรษา
นี้ออกพรรษาแล้ว เห็นไหม ออกวิเวก ออกพรรษาแล้วเราหาที่สงบสงัดกันเพื่อบำรุงรักษาหัวใจ
ต่อไป ผู้ที่อยู่ต่อไป เห็นไหม ผู้ที่ต้องสิกขาลาเพศไป มาบวชแล้วเพื่อเป็นคนสูง คนสูงคือเข้ามา
ศึกษาธรรมวินัย ถ้าศึกษาธรรมวินัย บวชเป็นประเพณีเขาก็บวชมาแล้วศึกษาธรรมวินัยขององค์
สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เรียนปริยัติ เรียนปริยัติคือเรียนคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้า

แต่เรามาบวชในภาคปฏิบัติ แล้วภาคปฏิบัติ เห็นไหม เราจะไปเฝ้าองค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้าด้วยพุทธะ พุทธะคือกำหนดหายใจเข้านึกพุท หายใจออกนึกโธ เราจะเข้าไป
สัมผัสด้วยปัจจัยตั้ง ด้วยสันติทวิโก ได้สัมผัสสององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากลางหัวใจของ
เรา ถ้าเราบวชมาภาคปฏิบัติ

ถ้าบวชภาคปฏิบัติแล้ว เห็นไหม เราบวชของเรา เราพยายามตั้งสติของเรา ทำสมาธิของ
เรา ถ้าได้สมาธิได้ เราก็ได้สัมผัสธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้าใครปฏิบัติแล้ว
ถ้าจิตสงบแล้วยกขึ้นสู่วิปัสสนาฝึกหัดใช้ปัญญาไป ฝึกหัดใช้ปัญญาไป เห็นไหม เราอยู่ทางโลก
เราใช้ปัญญาของเราศึกษามาจนมีวิชามีความรู้ เราทำหน้าที่การงานของเรา เราจะต้องมีสติมี
ปัญญาในหน้าที่การงานของเรา เราถึงจะมีปัญญาของเรารักษาตำแหน่งหน้าที่การงานของเราได้

ถ้าเราศึกษามาทางโลก ทางโลกเป็นสุขตมยปัญญา เวลาเรามาประพฤติปฏิบัติมันจะมี
ภาวนามยปัญญา มันฝังไว้ในหัวใจของเรา ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก
ว่าเราทำมาหากินได้มา ๑ บาท เราเลี้ยงพ่อเลี้ยงแม่ ๑ สติง เราใช้ทำทุนของเราต่อไปอีก ๑ สติง เรา
ใช้เลี้ยงครอบครัวของเรา ๑ สติง อีก ๑ สติงนั้นเราฝังดินไว้ ฝังดินไว้คือทำบุญกุศล นั้นทางโลก

เขา เขาทำของเขาด้วยศรัทธาความเชื่อของเขาในเรื่องของท่าน

แต่ของเรา เราบวชมาแล้วเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ถ้าเรามีสติมีสมาธิมีปัญญาขึ้นมาจิตใจของเราได้ฟังคุณธรรมไป ศักดิ์ธรรมนี้ได้ฟังคุณธรรมของเราเข้าไป ถ้าฟังคุณธรรมของเราเข้าไป เราตั้งสติระลึกถึงความเป็นสมณะของเรา เห็นใหม่ เราศึกษาลาเพศไปแล้ว เราทำหน้าที่การงานของเรา เราระลึกถึง เราเคยทุกข์เคยยากมา เราเคยบวชเรียนมา เห็นใหม่ ฉันทข้าวมีคนเดียว เราอยู่ด้วยปัจจัยเครื่องอาศัย มีปัจจัยเครื่องอาศัยนี้เราก็ดำรงชีวิตได้ถึง ๓ เดือน เราสึกมาเป็นฆราวาสแล้วเราไปทำมาหากิน ถ้ารู้จักประหยัด รู้จักมัธยัสถ์ ไม่ฟุ่มเฟือย เงินทองหามารู้จักเก็บรู้จักสอยมันจะเป็นประโยชน์กับชีวิตนั้นไป

พูดถึงมาบวชเป็นพระป่า พระกรรมฐาน บวชมาเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมาให้มีคุณธรรมในหัวใจของเราขึ้นมา ถ้าบวชวัดบ้านขึ้นมา เขาก็ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ศึกษามาแล้วก็ซาบซึ้ง ซาบซึ้งเพราะว่าเราเป็นชาวพุทธไง ศึกษามาให้เป็นผู้ที่เป็นบัณฑิต เป็นบัณฑิตโดยที่มีปัญญา ศึกษาลาเพศไปแล้วได้ใช้ชีวิตทางโลกไป ทางโลกฆราวาสของเขา นั้นพูดถึงเวลาถ้าศึกษาลาเพศไป

ผู้ที่อยู่ ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติต่อหน้าไป ผู้ที่จะประพฤติปฏิบัติต่อหน้า เห็นใหม่ ปฏิบัติก้าวหน้าต่อไป ถ้าก้าวหน้าต่อไป เราประพฤติปฏิบัติต้องให้มันมีความสม่ำเสมอ เสมอต้นเสมอปลาย ความเสมอต้น เห็นใหม่ เสมอต้น เราตั้งใจสิ่งใด เราทำสิ่งใดในพรรษาขึ้นมาเราก็ได้สมนุกสมบันขึ้นมา ถ้าเราประพฤติปฏิบัติด้วยความเป็นจริงของเรา

เวลาออกพรรษาแล้วถ้าออกไปวิเวก ออกไปหาที่สงบสงัดเพื่อรักษาหัวใจของเรา เพื่อดูแลหัวใจของเรา เพื่อสืบต่อการกระทำของเราให้มันเจริญงอกงามขึ้นไป ถ้าเจริญงอกงามขึ้นไป เห็นใหม่ หาประสบการณ์ของชีวิต หาประสบการณ์ของการประพฤติปฏิบัติ หากครูบาอาจารย์คอยชี้แนะ

ถ้าครูบาอาจารย์คอยชี้แนะ เพราะครูบาอาจารย์ท่านเป็นความจริง เห็นใหม่ ธรรม ธรรมจะอยู่ด้วยกันต่อเมื่อท่านแสดงธรรม ศีลจะอยู่ด้วยกันต่อเมื่ออยู่ด้วยกันคุ้นเคยกัน เราจะเห็นหมดละว่าพระ หมู่คณะของเราจะมีศีล มีศีลจริงหรือเปล่า ความอยู่ด้วยความเห็นกันมันแสดงออกมาหมด ศีลจะเข้าสังคมใดก็ได้ สังคมใด เห็นใหม่ เพราะเรามีความสะอาดบริสุทธิ์ มือของเราถ้าไม่มีแผล เราจะจับต้องสิ่งใดนะ มันก็ไม่กัด มันก็ไม่มีอาการเจ็บแสบ ถ้ามือของเรามีแผล เราไป

โดนน้ำเกลือ โดนสิ่งใดมันจะแสบ มันจะเจ็บปวดของมัน

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าศีลมันสมบูรณ์ ก็มีอุปคติใจ มือไม่มีบาดมีแผลใจ จะเข้าถึงใดก็ได้ใจ เห็นไหม ถ้ามีคุณธรรมขึ้นมาในใจของเรา ถ้าทำคุณธรรมในหัวใจของเรา ถ้ามันเสมอต้นเสมอปลาย การเสมอต้นเสมอปลาย การปฏิบัติสมาธิมันจะเป็นประโยชน์กับเรา การปฏิบัติมันไม่สม่ำเสมอใจ มันไม่สม่ำเสมอ กิเลสมันแข่งหน้าแข่งหลังใจ ถ้ากิเลสมันแข่งหน้าแข่งหลัง มันคิดมันจินตนาการของมันไป ถ้ามันจินตนาการของมันไปมันเป็นจินตมยปัญญา ถ้าจินตมยปัญญายังมีสติอยู่มันก็ไม่ทำให้ผิจดจนมากเกินไป

แต่ถ้ามันจินตมยปัญญานะ ถ้าขาดสติไปมันสำคัญตน พอสำคัญตนขึ้นไปแสดงตัวออกอย่างนั้น เห็นไหม มันเหยียบย่ำเขาไปหมด เวลามันเหยียบย่ำเขาไป มันเหยียบย่ำเพราะอะไร เหยียบย่ำเพราะความสำคัญตนใจ สำคัญตนว่าตนเองมีความรู้มีความสามารถใจ ถ้ามีความรู้ความสามารถ ความสามารถจากอะไรล่ะ ความสามารถจากการจินตนาการอย่างนั้นใช่ไหม ถ้ามันเป็นความจินตนาการอย่างนั้น นี่ใจ ถ้ามันความเสมอต้นเสมอปลาย มันมีหลักมีเกณฑ์นะ มันไม่ทำให้จิตใจมันแข่งหน้าแข่งหลังออกไปอย่างนั้น

ถ้าแข่งหน้าแข่งหลังออกไป มันแข่งหน้าแข่งหลังไปด้วยอะไร แข่งหน้าแข่งหลังด้วยกิเลสค้นหาความทะยานอยาก อดีตอนาคตแก้กิเลสไม่ได้ สิ่งที่เกิดกิเลสได้มันเป็นปัจจุบัน ถ้าเป็นปัจจุบันจิตสงบแล้วฝึกหัดใช้ปัญญาขึ้นไปแล้ว ปัญญามันเกิดขึ้นมาแล้วมันสำรอกมันคายออกไป มันเป็นเรื่องจริงในหัวใจ มันจะแข่งหน้าแข่งหลังไปไหน เพราะอะไร เพราะมันไม่สัสถ์พดปรามาส มันไม่ลุ่มไม่คล้ำ ความไม่ลุ่มไม่คล้ำคือมันเป็นอันเดียวกันใจ

จิตเราเป็นอย่างนั้น ความรู้สึกเราเป็นอย่างนั้น มันไม่มีการลุ่มๆ คล้ำๆ แต่ถ้ามีกิเลสค้นหาความทะยานอยาก มันแสวงคือส่งออกไป คือพลังงานมันขับเคลื่อนไป ดูความคิดๆ ความคิดไม่ใช่จิต ความคิดมันเกิดดับบนความรู้สึกนี้ ความรู้สึกคือตัวจิต ความคิดมันเกิดจากความรู้สึกนี้ ถ้าไม่มีความรู้สึกคือคนตาย คนตาย เห็นไหม คนเหม่อลอย คนขาดสติ เขาก็ไม่คิดด้วย ในเมื่อจิตเขายังอยู่ ความรู้สึกของเขายังอยู่ แต่เขาเหม่อลอยไป เหม่อลอยจนไม่มีความคิด

นี่ใจ จินตนาการไปจนเหม่อลอยจนไม่มีความคิดใช่ไหม พอไม่มีความคิดขึ้นมา จะทำสิ่งใดก็ทำแต่อารมณ์ความรู้สึกของตัวใช่ไหม เวลาจะทำความรู้สึกตามอารมณ์ของตัว เวลาตัวเองคิดสิ่งใดขึ้นไปก็ว่ามันแนบเนียนใช่ไหม คนที่เขาไม่มีสติมีปัญหา เขาไม่รู้เห็นเขาไม่รู้ทันทั้งนั้นแหละ

เพราะอะไร เพราะมันแข่งหน้าแข่งหลัง มันไม่เป็นความจริงใจ นี่ใจมันไม่เสมอต้นเสมอปลาย ถ้ามันแข่งหน้าแข่งหลังไปมันก็ด้วยกิเลสตัดหาความทะยานอยากขับเคลื่นไป

แต่ถ้าเรามีสติมีปัญญาของเราละ ความเสมอต้นเสมอปลาย เห็นไหม ความเสมอต้นเสมอปลาย เวลาเราบวชเรียนขึ้นมา เรามีสติมีศรัทธามีความเชื่อ มีศรัทธามีความเชื่อมันอบอุ่น พอมันอบอุ่นความคิดๆ มันเทียบเคียงสิ่งใดไป แต่ถ้ามันอบอุ่นของมัน มันคือตัวของมัน ถ้าตัวของมัน ถ้าเรามีสติเรากำหนดพุทโธ หายใจเข้านี่กพุท หายใจออกนี่โก โธ ถ้าหายใจเข้านี่กพุท หายใจออกนี่โก สิ่งของมันเป็นความปกติที่มันมีความอบอุ่น ความอบอุ่นก็มันปล่อยวางจากโลกเข้ามาเป็นตัวของมัน แต่ตัวของมันๆ ไม่มีสติ มันไม่สงบระงับเข้าไปจนความสมควรแก่การปฏิบัติธรรม

ความสงบสงัดของเรา เห็นไหม ดูความสงบสงัดมันเป็นสมาธิ มันเป็นความตั้งมั่นของ ปุถุชน ปุถุชน กัลยาณปุถุชน คำว่า ปุถุชนคนหนา คนหนามันสงบระงับเข้ามาด้วยอำนาจวาสนาบารมีด้วยบุญกุศลของเราไง เราบวชเรียนขึ้นมา บวชเรียนขึ้นมาด้วยบุญกุศลจิตใจมันอึดเต็มของมัน มันก็ไม่วอกแวกวอแวของมัน นี่ใจ แต่มันเป็นปุถุชน แต่ถ้ามันพุทโธ พุทโธ แม้แต่มันสงบมันปล่อยวางของมัน แต่มันเป็นปุถุชน มันเป็นสมาธิของปุถุชน เห็นไหม มันเป็นสมาธิ สมาธิคือปล่อยวางของปุถุชน

ปุถุชนคนหนา คนหนา เห็นไหม ดูติตะกอนในแก้วน้ำ ขยับปั๊บตะกอนมันก็จะขุ่นมัวขึ้นมาทันที นี่ก็เหมือนกัน มันเป็นปุถุชน มันปล่อยวางๆ มันชั่วคราว มันไม่มีสิ่งใดมากระทบ ถ้ามีสิ่งใดมากระทบมันฟูทันที แต่ด้วยอำนาจวาสนาบารมี ด้วยบุญกุศล มันก็สงบระงับ มันเป็นปุถุชน

แต่ถ้าเรากำหนดพุทโธ หายใจเข้านี่กพุท หายใจออกนี่โก มันมีกิจจญาณ มันมีการกระทำ จิตมีการเคลื่อนไหว จิตมีการเคลื่อนไหวมันทำความสะอาดในตัวมัน ถ้ามีการเคลื่อนไหว ดูสิ นาโน สิ่งทีละเอียดยี่สิบเล็กที่สุดเล็กที่สุดคือความรู้สึก ความรู้สึกมันละเอียดเล็กซึ่งจนจับต้องมันไม่ได้ พอจับต้องไม่ได้มันเป็นปุถุชน มันก็มีฝุ่นมีขุ่นมีตะกอนหมองหัวใจ แต่มันยังไม่กระทบมันก็ยังไม่แสดงออกใจ

แต่ถ้าเราหายใจเข้านี่กพุท หายใจออกนี่โก น้ำที่มันมีสิ่งเจือปนมันไม่สะอาดบริสุทธิ์ เรา ก็พุทโธ พุทโธ เราทำความสะอาดของมัน ทำความสะอาดของมันเพื่ออะไร เพื่อความใสสะอาดเพื่อมีพลัง คำว่ามีพลัง เห็นไหม จิตตั้งมั่น จิตตั้งมั่น สัมมาสมาธิคือจิตตั้งมั่น จิตตั้งมั่นมีความสุข

ความสงบของมัน ความสุขความสงบเกิดมาจากไหนล่ะ ความสุขความสงบมันเกิดมาจากการกระทำของเรา เราทำบุญกุศล เรามีอำนาจวาสนา เราถึงมาบวชเป็นพระ พอบวชเป็นพระขึ้นมาด้วยอำนาจวาสนาดำเนินบุญกุศลของเรา มันอบอุ่นของมัน มันอบอุ่นในตัวมัน อบอุ่น อบอุ่นแต่ตะกอนมันฟูตลอด ตะกอนมันไม่มีอะไรไปกระทบมัน

แต่ถ้าเราพุทโธ พุทโธ เราบวชเป็นพระ เราเป็นสมมุติสงฆ์ แต่เรามีสติปัญญาของเรา เรามีสติ เรามีการประพจน์มีการปฏิบัติของเรา มีการปฏิบัติของเรามันเคลื่อนไหว จิตมันเคลื่อนไหว เคลื่อนไหวเพื่อความสะอาดใจ หายใจเข้านึกพุท หายใจออกนึกโธ ใช้ปัญญาอบรมสมาธิคือความคิด ความคิด เห็นใหม่ ความคิดของเรามันคิดขอกคิดย้อน คิดมีแต่ทำลายตัวเอง ถ้ามันคิดทำลายตัวเอง เห็นใหม่ เราตริกันในธรรมๆ คิดโดยธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามันเกิดดับ ความคิดมันมีการเกิดขึ้น ตั้งอยู่ แล้วดับไป แล้วความคิดมันเป็นความคิดที่บวกหรือความคิดที่ลบ ถ้าความคิดที่บวก แม้แต่ความคิดที่บวกมันก็เป็นอนิจจัง แม้แต่ความคิดที่ลบ ความคิดที่ลบทำให้เกิดน้อยเนื้อต่ำใจ ทำให้เกิดเจ็บช้ำน้ำใจ ความคิดที่ลบ ความคิดที่ลบเป็นยาพิษ ยาพิษที่ไม่ควรที่จะเกิดขึ้นมาในหัวใจของเราเลย เราก็คิดขึ้นมาทำลายตัวเราเอง ความคิดที่เป็นบวก ความคิดที่เป็นบวกมันก็เป็นอนิจจัง มันเกิดขึ้น ตั้งอยู่ และดับไป สิ่งที่เกิดขึ้น ตั้งอยู่ และดับไป ถ้ามีสติปัญญามันก็รักษาได้ มันตั้งใจทำของมัน มันดูแลของมัน มันก็เป็นปัญญาอบรมสมาธิ มันเป็นปัญญาอบรมสมาธิ อบรมสมาธิก็ไอ้พวกตะกอนหมองใจ ใจ ไอ้พวกตะกอน เห็นใหม่ ถ้ามันทำให้มันสะอาดขึ้น แม้แต่น้ำมันจะกระฉอก น้ำมันจะเคลื่อนไหวอย่างไร ตะกอนมันมีน้อยหรือตะกอนไม่มีเลย น้ำใสมันก็เป็นน้ำใสอยู่อย่างนั้น

สัมมาสมาธิ สัมมาสมาธิ น้ำที่ใสที่ไม่มีขุ่นตะกอน เห็นใหม่ ปุณฺณ กัลยาณปุณฺณ ปุณฺณ คือคนหนา คนหนาสิ่งที่ตะกอนนอนเนื่องกระทบสิ่งใดแล้วมันก็ออกเลย แต่ที่มันยังไม่ออกอยู่ที่นี่ที่เราภูมิใจเรามั่นใจว่าจิตของเราดี จิตของเราดี จิตของเราดีเพราะบุญอำนาจวาสนามันครอบไว้ๆ เพราะบุญกุศลมันครอบไว้ มันดูแลไว้ แล้วพอบุญกุศลมันหมดนะ มันร้อน มันร้อน มันร้อน ไม่มีอะไรอยู่ได้เลย ไม่มีอะไรดีสักอย่างหนึ่งเลย ทุกอย่างมีแต่ความเดือดร้อนไปหมดเลย

นั่นไง ไหนว่ามันดีใจ เพราะมันดี เพราะเวลากิเลสมันฟูขึ้นมา มันร้อนไปหมด แต่เวลานี้บอกมันสงบ มันระงับ มันสงบมันระงับด้วยโลกีย์ปัญญา ด้วยความคิดทางโลก เห็นใหม่ ส่งออกๆ เป็นโลกหมด เราเกิดจากโลก เราอยู่กับโลก ถ้ามันมีสติมีปัญญามันเสมอต้นเสมอปลาย เสมอต้นเสมอปลายมันสม่ำเสมอ การปฏิบัติสม่ำเสมอ การดูแลหัวใจของเราละ มันสำคัญตรงนี้

นะ “กรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ กรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ” ถ้ามันมีเหตุมีปัจจัยอะไรไปดูแลรักษามัน

สิ่งที่จะดูแลรักษาใจของตัวมันก็สติ ด้วยสติ ด้วยสมาธิ ด้วยปัญญาของตัว ถ้าทำสิ่งใดไม่ได้ เกิดปัญญาไม่ได้ก็ทำสมาธิไว้ นี่ขันติธรรม อคทน อคทนอคถัน อคทนอคถันจน เหตุการณ์มันล่วงเลยไปแล้ว มันถอนหายใจเลย ถ้าไม่อคทนอคถันมันก็เกิดกระทบกระทั่ง มันก็เกิดการกระทำก็เกิดกรรม

กรรมที่ทำ กรรมจำแนกสัตว์ให้เกิดต่างๆ กัน กรรมที่จำแนกสัตว์ให้เกิดต่างๆ กัน แล้ว การกระทำอันนั้นกรรมมันก็ต่อเนื่องไป แต่ถ้าเราอคทนอคถันด้วยขันติธรรมๆ เราไม่ทำอะไร เราไม่ให้กิเลสมันยุ่งเหยิง ไม่ให้กิเลสมันทำงานของมัน เรามีขันติธรรมๆ อคทนไว้เวลาอคทนไว้ เวลาเหตุการณ์นั้นผ่านไปนะ เหตุการณ์นั้นผ่านไปมันพอใจนะ มันภูมิใจนะ ถ้าเราไม่มีขันติ ไม่มีขันติธรรม เรามีการกระทำไป เราจะเสียใจกับการกระทำของเราทันทีเลย ถ้ามันผ่านไป ถ้ามันได้สตินะ

ถ้ามันไม่ได้สติเพราะกิเลสมันปิดหูปิดตา มันก็จะทำให้รุนแรงต่อเนื่องไป ทำให้รุนแรงต่อเนื่องไปมันก็ตกต่ำไป จิตมันมีการกระทำ กรรมจำแนกสัตว์ให้เกิดต่างๆ กัน มันจำแนกกรรมของสัตว์ดวงนั้น ดวงที่กระทำนั้นให้ห่างจากธรรมะนี้ไปเรื่อยๆ ให้มันตกต่ำไปเรื่อยๆ ตกต่ำไปด้วยกิเลสตัดหาความทะยานอยากแล้วฝืนกลับมาไม่ไหว

นี่พูดถึงว่าถ้ามันเป็นอำนาจวาสนา แต่ในการประพฤติปฏิบัติครูบาอาจารย์ท่านปฏิบัติมา เห็นไหม จิตเจริญๆ จิตเจริญเพราะอะไร จิตเจริญเพราะว่าด้วยการบำรุงรักษา จิตจะเจริญได้ด้วยสติ ด้วยปัญญา ด้วยการบำรุงรักษาอย่างเดียว อย่างอื่นไม่มี อย่างอื่นยังงั้นมันก็เป็นอำนาจวาสนาของตัว มันก็เหมือนฤดูกาล ฤดูกาล เห็นไหม เดียวก็หน้าฝน หน้าหนาว แล้วก็หน้าร้อน แล้วกลับมาฤดูฝน ฤดูหนาว มันเปลี่ยนแปลงไปฤดูกาล

อารมณ์ของเราจะให้มันเปลี่ยนไปตามฤดูกาลใช่ไหม ถ้าฤดูกาลมันก็เหมือนผู้หญิงไง เวลาระดูมันทำร้าย เห็นไหม คูสิ อารมณ์คนมันเปลี่ยนแปลง แล้วแต่มันจะเปลี่ยนแปลงอย่างนั้นหรือ เราไม่ใช่อย่างนั้น เราไม่ใช่อย่างนั้น เราจะประพฤติปฏิบัติตามความเป็นจริง ความเสมอต้นเสมอปลายของเรา ถ้าเรารักษาขึ้นมาแล้วพยายามฝึกหัดให้เป็นนิสัย ขอนิสัย ขอนิสัยก็จริตนิสัยไง จริตนิสัยมันเป็นอย่างนั้น มันแข็งแรงอย่างนั้น มันประโยชน์อย่างนั้น

มันเป็นเรื่องโลกๆ เรื่องภายนอกนะ เพราะมันจิตนิสัยอย่างนี้ ด้วยความตั้งมั่นของมัน อย่างนี้ เวลาประพฤติปฏิบัติเข้าไปแล้วมันจะมีโอกาสไง โอกาสเพราะเริ่มต้นมาจากความมุ่งมั่นของเรา แต่ด้วยความไม่มุ่งมั่นของเรา เราเป็นคนจับจด เวลาทำสิ่งใดไปมันจะไม่ได้ประโยชน์ไง มันไม่ได้ประโยชน์เพราะอะไร มันไม่ได้ประโยชน์เพราะว่าความไม่เสมอต้นเสมอปลาย การปฏิบัติไม่สม่ำเสมอทำให้ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติไม่เข้าถึงธรรม

ถ้าการปฏิบัติสม่ำเสมอ ครูบาอาจารย์ของเราสิ เวลาจิตใจท่านเข้าหลักเข้าเกณฑ์ เดินจงกรมเป็นเดือนเป็นปี เดินอยู่อย่างนั้น เดินอยู่อย่างนั้นเพราะอะไร ความสม่ำเสมอเพราะอะไร เพราะมันเข้าด้ายเข้าเข็ม เวลาจิตมันเข้าด้วยเข้าเข็มแล้วมันจะรักษา มันจะดูแล เพราะมันปรารถนา มันอยากจะให้มันถึงที่สิ้นสุดแห่งทุกข์ มันทำต่อเนื่อง ดูแลรักษาจากสติเป็นมหาสติ จากปัญญาเป็นมหาปัญญา

มหาปัญญา เห็นไหม รู้เท่ากับความคิดของโลกด้วย รู้เท่ากับความคิดของตัวเองด้วย แล้วความคิดของตัวเองหลุดออกไปกระทบกับโลกหรือไม่ ถ้ากระทบกับโลก กระทบเพื่อตัดแปลง เพื่อเป็นประโยชน์ เหมือนครูบาอาจารย์เห็นไหม หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านเทศนาว่าการ ท่านกระทบ กระทบให้โลกได้คิด กระทบให้โลกได้พลิกแพลง ความกระทบอย่างนั้นกระทบเพื่อเป็นประโยชน์ไง แต่ถ้ามันไม่เป็นประโยชน์นะ ท่านก็เก็บของท่านไว้ ท่านเก็บของท่านไว้ เห็นไหม

นี่ไง ถ้ามันมีมหาสติ มหาปัญญา ขึ้นมาเป็นภายในขึ้นมา นี่ไง สังขารม สังขารมมันเป็นแบบนี้ไง เวลามันสงบระงับ มันสงบระงับมาจากภายในนะ นี่ไงเวลามันไม่เสมอต้นเสมอปลายนะ เวลามันแข่งหน้าแข่งหลังมันก็ไปอย่างหนึ่ง ขอนซุงไง เวลาขอนซุง เห็นไหม บวชมาแล้ว เป็นภาระเขาทั้งนั้น ขอนซุง หมู่คณะจะเดินไปไหนมันต้องลากขอนซุงไปด้วย มันไม่เอาการเอา งาน มันไม่รู้รับรู้อะไรเลย โลกเขาจะไปถึงไหนกันแล้ว

คนเราเห็นไหม คุณิ อาหารเก็บไว้มันก็เน่าเสียทั้งนั้น มันก็ต้องมีปัจจัยเครื่องอาศัย ต้องอยู่ ต้องกิน ต้องบิณฑบาตทุกวัน เห็นไหม ข้าวสดๆ ร้อนๆ เขาหุงหามา เปิดหม้อขึ้นมาไอขึ้นเลย อุ่นๆ ร้อนๆ เลยละ ตักใส่บาตรพระมา มันสดๆ ร้อนๆ ทุกวันเลย ด้วยปลื้แข่ง ด้วยปลื้แข่ง ด้วยการกระทำของเรา มันก็ไม่มีขอนซุงอยู่ มันก็ไปด้วยความราบรื่นใช่ไหม แต่ถ้ามันมีขอนซุง เห็นไหม หมู่คณะไปไหนมันลากไว้ การกระทำนี้ เวลาแข่งหน้าแข่งหลังก็เป็นเรื่องหนึ่ง เวลาแข่งหน้าแข่งหลังไม่ได้มันก็กลายเป็นขอนซุงเลย ถ้าใครเป็นขอนซุงมันก็เป็นปัญหาไง นี่ไง สังขะ

เวลาเราบวชมาแล้ว บวชเป็นสงฆ์ มนุษย์เป็นสัตว์สังคม มันอยู่คนเดียวไม่ได้ แต่เวลาพระกรรมฐาน พระธุดงค์เรา เห็นไหม เวลาออกธุดงค์เขาให้ไปองค์เดียว ไปองค์เดียวเหมือนพรหมสูดยอด ไม่ต้องห่วงถึงใครข้างหน้าข้างหลังเลย ถ้ามันไป ๒ ไป ๓ มันเป็นเทวดาแล้ว ต่ำมาเรื่อยๆ

นี่ไง แต่เราเป็นหมู่เป็นคณะ อารามที่อาศัยของผู้ที่ไม่มีเรือน เราสละเรือนมาแล้วมาเป็นภิกษุ ภิกษุเห็นโทษเห็นภัยในวัฏสงสาร เรากลับเข้ามาอยู่ในวัด ผู้นำที่ดีท่านจะปกครองดูแล คำว่าปกครองดูแล เห็นไหม ปกครองดูแลคือตัดแปลงจริตนิสัย จริตนิสัยนี้ตัดแปลงให้เข้าสู่ส่วนรวม

น้ำ คูสิ ถ้ำน้ำสะอาด เห็นไหม น้ำสะอาดร่วมกันมันก็น้ำสะอาด เวลาฝนตก เห็นไหม ฝนตกเวลาน้ำจืดลงไปใต้น้ำเต็มมันมีปฏิกิริยา ปลาตายกันเกลื่อนเลย เพราะอะไร เพราะน้ำเต็มมันมีจำนวนมากกว่า ไหลไปแล้วมันยังเป็นน้ำกร่อย สัตว์น้ำกร่อย เห็นไหม สัตว์น้ำเต็ม สัตว์น้ำกร่อย สัตว์น้ำจืด ปลาลอยตายเป็นแพเลย แพลงตอนมันจะได้หรือไม่ได้ เกิดปฏิกิริยาทางเคมี

นี่ไง นี่ก็เหมือนกัน คนคนหนึ่ง ในหมู่คณะคนหนึ่งอยู่ด้วยกันในสังคม สังคม เห็นไหม เหมือนกับน้ำในสระ น้ำในสระ น้ำเสียเราเทลงไป เห็นไหม เป็นน้ำสองสีเลยละ น้ำมันตัดแปลงแล้วผู้นำทำอะไร การกระทำ ถ้าคิดอย่างนี้ได้ เห็นไหม เราทำอะไร เราเป็นหมู่เป็นคณะ หมู่คณะที่มันเป็นสังฆะ มันเป็นที่ความสะอาดบริสุทธิ์ ความสะอาดบริสุทธิ์ เราอยู่ด้วยกันด้วยความหวัง ปรารถนาด้วยความสะอาดบริสุทธิ์

ความสะอาดบริสุทธิ์มันต้องสะอาดบริสุทธิ์จากศีล สมาธิ ปัญญา ถ้ามันมีศีล เราเสมอกันโดยศีล เราเสมอกันโดยธรรม ความอยู่ด้วยกันความคิดความเห็นมันใกล้เคียงมันต่างๆ กัน มันจะเป็นประโยชน์มาก แต่ถ้ามันมีความขัดแย้งกันๆ ความขัดแย้งการประพฤติปฏิบัติมันก็มีกังวลแล้ว กังวลคือนิวัณธรรม นิวัณธรรมทางกันสมาธิ นิวัณธรรมจะเกิดปัญญา ปัญญาอย่างไร มันเกิดนิวัณธรรม นิวัณธรรมนั้นไปเกิดเป็นปัญญา ปัญญาที่เลยเป็นปัญญาของกิเลส กิเลสมันก็เลยมีแต่ความคิดสร้างเล่ห์กลสร้างค่ายกลเพื่อจะเอาชนะคะคานกัน กลายเป็นปัญหาไปหมดเลย

ทั้งๆ ที่ว่าเราจะมาชำระล้างกิเลสนะ เราจะมาสละ เราจะมาฆ่ามัน เราจะฆ่ามันแล้วมันเป็นอย่างไรก็ไม่รู้ตัว กิเลสมันเป็นอย่างไรก็ไม่รู้ กิเลสก็เคยแต่ศึกษามา กิเลสก็เป็น ก. ไก่ สระอิ แล้วสระเอ ล. ถึงนะ ส. เสือ นั่นนะกิเลสนะหรือ ไอนันมันชื่อ เขาตั้งชื่อไว้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาแล้วถึงได้บัญญัติไว้ว่า ธรรม ธรรมะคือศีล สมาธิ ปัญญา

ถ้ากิเลสมันก็ความโลภ ความโกรธ ความหลง สิ่งที่เป็นกิเลสเห็นใหม่ มันออกหาเหยื่อ แล้วมันอยู่ไหน

เวลาอยู่กับเรานะมันก็เป็นความโลภ มันก็เป็นความลุ่มหลง เราบอกนี่ธรรมะกำลังจะเกิด มันก็ว่าไปนั่น แล้วเวลาเสียสละขึ้นมา มันจะเป็นธรรม มันเป็นทาน มันเป็นการเสียสละเพื่อฝึกหัดสติ มันบอกว่าเป็นกิเลส เพราะเราไม่ได้ผล เวลาได้ผลเราจะต้องได้ของเยอะๆ เราจะต้องได้ของด้วยความพอใจ อันนี้จะเป็นธรรม

เห็นใหม่วัตถุ วัตถุมันเป็นการแสดงออกของน้ำใจ น้ำใจของคน เห็นวัตถุแล้ว เห็นวัตถุมันเป็นของต่ำๆ น้ำใจของเราสูงส่งกว่า นั่นนะเขาจะเริ่มมีสติมีปัญญามีคุณธรรมในหัวใจของเขา แต่ถ้าวัตถุสิ่งใดมันมีค่า แล้วเราขอมันจำนวนกับมัน แสดงว่าจิตใจนี้ต่ำต้อยมาก จิตใจนี้เลวร้ายกว่าวัตถุนั้น วัตถุนั้นมันเป็นที่วัตถุของทางโลก วัตถุทางนั้นเป็นของโลก มันไม่มีชีวิต มันให้คุณให้โทษใครไม่ได้ แต่หัวใจของคนที่ขาดคุณธรรมไปติดข้องมัน

แต่หัวใจที่มีคุณธรรม สิ่งนี้เขาเสียสละได้หมดเลย เขาเสียสละทั้งหมด เพราะเราเสียสละกันมาแล้ว เราเสียสละสถานะของความเป็นมนุษย์ ความเป็นมนุษย์คือสิทธิเสรีภาพทางโลก เราเสียสละมาเป็นพระมีศีล ๒๒๗ มีทุกอย่างคุ้มครองตัวเรา เราประกาศตนกับโลกว่าเราเป็นภิกษุ เราเป็นพระ เราเป็นผู้ที่ประพฤติปฏิบัติธรรม เราจะไม่ได้ติดข้องกับสิ่งที่เป็นเรื่องโลก

โลกมันมาจากไหนล่ะ โลกมันมาจากหมู่มั่วหัวใจ โลกทัศน์ของคนมันก็เป็นอย่างนั้น คุณคิดของคน คุณคิดของพระเรา พระเราบวชมา บวชมาเพื่อการประพฤติปฏิบัติ สิ่งใดเราก็เสียสละมาแล้ว ไปดูพระสี พระปฏิบัติเหมือนกัน แสงหาแต่ลาภสักการะ แสงหาแต่ชื่อเสียงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่าโมฆบุรุษตายเพราะลาภ เป็นโมฆบุรุษว่างเปล่าในใจทั้งนั้น เพราะหัวใจว่างเปล่าถึงเห็นวัตถุมีค่า เพราะหัวใจว่างเปล่าถึงเห็นชื่อเสียงกิตติศัพท์กิตติคุณทางโลก ทางโลกเขาเป็นคนเสนอให้

คุณสิ ลาภสักการะ ถ้าเขาไม่ยกมือไหว้ เขาไม่สักการะตัวเอง ตัวเองก็ทนไม่ไหวแล้ว แล้วเรามีความจำเป็นอะไรจะต้องให้เขามายกมือไหว้ มือของเขา มือของเราก็มีทำไมไม่ยกมือไหว้ตัวเอง เรายังยกมือไหว้ตัวเองไม่ได้เลย เพราะเราเห็นความบกพร่องของตัวเอง แล้วจะให้คนอื่นมายกมือไหว้ จะให้เขาสักการบูชาอยู่อย่างนั้นนะ

นี่พูดถึงการจะฆ่ากิเลส จะฆ่ากิเลสนะกิริยาแค่นี้ ของแค่นี้ทำไมจะต้องเรียกร้องเอาจากเขา ตัวเราไม่มีหรือใจ มือก็มี นึกขึ้นมาที มีห้าแสนมือกำลังยกมือกราบไหว้เราอยู่ แล้วก็ให้หัวใจมันฟูขึ้นมา ให้มันไปขึ้นก้อนเมฆ ให้มันพอใจมัน มันจะเป็นประโยชน์อะไร ถ้ามันไม่เสมอต้นเสมอปลาย การประพฤติปฏิบัติไปมันมีลุ่มๆ ดอนๆ เวลาลุ่มๆ ดอนๆ มันจะมีปัญหากับเรา ปัญหากับผู้ประพฤติปฏิบัติที่นั่นนะ

แต่ถ้าคนเราปฏิบัติเสมอต้นเสมอปลาย เห็นไหม ความสม่ำเสมอของการประพฤติปฏิบัติ เวลาเราเสียสละเรารู้อยู่แล้วว่าเราเสียสละสถานะ เวลาโกนหัว ผมของเราเราเสียสละแล้วนะ เราโกนผม โกนคิ้ว โกนหนวด โกนทุกอย่าง เราเสียสละ

สมัยพุทธกาลเวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเขาจะไว้ผมกัน เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตัดมวยผมนั่นนะ ทางโลกเขาไม่คบ เขาถือว่าคนที่ไม่ดีเสียสภาพแล้ว เขาไม่คบเรา เห็นไหม เราเป็นพระ โกนหัว โกนคิ้ว โกนหนวด โกนทุกอย่าง เราเสียสละสถานะความเป็นอยู่ทางโลก แล้วเราเสียสละมาแล้ว เราเสียสละแล้ว เราก็มุ่งมั่นเข้าสู่ธรรม เรามุ่งมั่นสู่การประพฤติปฏิบัติ ถ้าเรามุ่งมั่นสู่การประพฤติปฏิบัติเราก็มุ่งมั่นเข้าสู่ทางจงกรม มุ่งมั่นเข้าสู่ที่นั่งสมาธิภาวนา อยู่โคนไม้มันจะลำบากตรากตรำขนาดไหน มันจะลำบากอย่างไร ก็ให้กิเลสมันลำบากไปกับเรา

เวลาเริ่มต้น เราเวลาศึกษาคะนอง เวลาห่อหิม อยู่ได้ ที่ไหนก็อยู่ได้ อยู่อย่างไรก็อยู่ได้ อยู่อย่างนั้นอยู่แบบสัตว์ อยู่แบบสัตว์ คูสิ เห็นไหม พระป่า พระป่า คูสัตว์ป่า ช้างเป็นโขลงๆ เดี่ยวนี้เห็นไหมคุ่มครองคูแลมัน มันแพร่พันธุ์จนมันออกมากินอาหารของชาวบ้านแล้ว สัตว์ป่าทั้งนั้นนะ เวลาคนไปหา มันกลัวมันเลย

นี่เหมือนกัน เราเป็นมนุษย์ เราไม่ใช่สัตว์ป่า เราไม่ใช่มาอดทนเฉยๆ ใจ อดทน เห็นไหม อดทนอยู่โคนไม้ อดทนอยู่ที่เรือนว่าง อดทนอยู่ในที่สงบสงัดเพื่อให้เขาเคารพบูชาเรา แล้วทำไมเราเคารพบูชาเราไม่ได้หรือ เราอดทนอยู่แล้วเพราะว่าที่สงบสงัด เห็นไหม เพราะไม่ให้ตา หู จมูก ลิ้น ใจ มันออกไปหาเหยื่อ ไปเห็นรูป รส กลิ่น เสียง แล้วมันกระทบกระเทือนหัวใจ เราเข้าสู่โคนไม้ เราเข้าสู่ที่ความสงบสงัด เราเข้าสู่ที่สงบสงัดเป็นสัปปายะเพื่อจะตั้งสติปัญญา เพื่อกำหนดพุทโธ เพื่อปัญญาอบรมสมาธิให้จิตใจมันสงบระงับเข้ามา

ใจจิตถ้ามันสงบระงับเข้ามา สิ่งที่ว่าสิ่งที่เป็นที่สัปปายะ เห็นไหม อยู่ในที่เรือนว่าง อยู่ใน

ที่สงบสงัด แล้วถ้าเราเดินจงกรมนั่งสมาธิภาวนา มันจะพุ่ง กิเลสมันโดนขีดเส้น กิเลสมันโดน
 ต้อนเข้ามูมมันยิ่งติดคืบ แล้วเรามีสติมีปัญหาต่อสู้กับมัน เรามีสติปัญญาพยายามกำหนด พยายาม
 บริกรรมให้ชนะมัน พอชนะมันด้วยพุทธุคุณ ด้วยพุทธุคุณ พุทธานุสติ ด้วยธัมมานุสติ ด้วย
 สังฆานุสติ

ถ้ามีสติสัมปชัญญะพิจารณามันต้องสงบลงได้ พอมันสงบลงได้ เห็นไหม เราไม่ใช่สัตว์
 ป่า เราไม่ได้ทนอยู่เฉยๆ เราไม่ได้ทนอยู่ในป่าเพื่อจะไปอวดเขาว่าเป็นพระป่า เราไม่ได้อวด คุณ
 สัตว์ป่า ช้าง คุณ เดี๋ยวนี้เป็นโขลงๆ มันไปกินพืชไร่เขาไปหมดเลย มันอยู่ป่าเห็นไหม มันเดินไป
 ไหนคนต้องยอมจำนนมันไปหมดเลย

แล้วเราเป็นพระ เราเป็นมนุษย์ ศากยบุตร ห่มธงชัยพระอรหันต์ ถือบ้ากาสาวพัสตร์ เรา
 ต้องมีสติปัญญาลิ เราไม่ได้อยู่ป่าแบบสัตว์ เราไม่ได้ทนเฉยๆ เราอยู่เพื่อสติด้วยปัญญา เราจะ
 ฝึกหัดขึ้นมาให้มีสติปัญญาดูแลเรา ดูแลให้จิตมันสงบเข้ามา ถ้าจิตมันสงบระงับเข้ามา มันเป็น
 สัจจะ มันเป็นความจริงขึ้นมา นี่เสมอต้นเสมอปลายไป

เราปฏิบัติสม่ำเสมอ เสมอต้นเสมอปลาย พอเสมอต้นเสมอปลาย ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ
 ในเมื่อมีเหตุมีปัจจัยขึ้นมา มันต้องมีสติปัญญาเพราะเราเป็นคนฝึกหัดเอง มันเป็นปัจจัยตั้ง สติ
 ของเรา สมาธิของเรา เราไม่ใช่จะไปฆ่ากิเลส ที่เขียนว่า ก.ไก่ สระอนัน เราไม่ใช่สมาธิ ส.เสื่อ สระ
 อนัน เราเอาตัวจริงๆ นะ เอาสมาธิจริงๆ เอาสติจริงๆ เอาที่ยับยั้งอารมณ์ของเราได้ เอาความจริง
 เอาตัวจริง ไม่เอาชื่อ

การศึกษาเล่าเรียน เห็นไหม ศึกษาแต่ชื่อ ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธ
 เจ้า ศึกษาทางทฤษฎี ใ้อเราว่าพระป่า พระป่า เราประพฤติปฏิบัติเอาความจริงขึ้นมา ถ้ามีสติ สติก็
 นี่นั่งเฉย สติรู้ทัน ถึงเวลาเราหมู่คณะ หมู่คณะทำอะไรมันมีน้ำจิตน้ำใจร่วมกัน มีการกระทำ
 ร่วมกัน เพราะมันมีความละเอียด มันมีความละเอียดมีสติสัมปชัญญะ มีความละเอียด มีความเกรง
 กลัวต่อบาป สิ่งนี้หมู่คณะเขาได้ทำได้แสวงหามา เขาทำไว้เพื่อหมู่สงฆ์ เราเป็นคนใช้คนสอย ถ้า
 เราใช้เราสอย เราได้เคยร่วมกระทำกับเขาไหม เราได้ทำความสะอาดกับเขา เราได้ทำความ
 ราบรื่น เห็นไหม ทำความสะอาดเราใช้สอยของเรา สิ่งปัจจัยเครื่องอาศัยในวัดเราใช้สอย

มันทำร่วมกัน เพราะมันมีความละเอียด มีความละเอียดมันก็มีการขวนขวาย มีการกระทำ
 ทำเสร็จแล้ว เห็นไหม พอทำเสร็จ ทำงานของส่วนรวมเสร็จแล้ว งานของเราก็เข้าทางจงกรม นั่ง

สมาธิภาวนา ถ้าเรายังสงสัยสิ่งใดเราก็เปิดพระไตรปิฎก ในนี้มีผู้พระไตรปิฎกอยู่ ผู้พระไตรปิฎกก็คือองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สงสัยเมื่อไหร่ก็ไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สงสัยเมื่อไหร่ในตู้เรามีประวัติครูบาอาจารย์ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ประวัติครูบาอาจารย์ท่านประพฤติปฏิบัติมาทั้งชีวิต ท่านทำของท่านมา เราเปิดดูแนวทาง ดูตัวอย่าง

คูลี ครูบาอาจารย์ของเรามนุษย์เหมือนกัน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็เป็นมนุษย์ ครูบาอาจารย์ของเราก็เป็นมนุษย์ เราก็เป็นมนุษย์ แล้วเรามีศรัทธามีความเชื่อ มีศักยภาพที่เราจะประพฤติปฏิบัติ ที่เราจะเอาตัวเรารอดพ้น ถ้าเอาตัวเรารอดพ้นนะ มันมีคุณธรรมขึ้นมาในหัวใจนะ หัวใจนี้มีคุณค่า มีคุณค่ากว่าวัตถุทั้งหมด มีคุณค่าคือโลกธรรม ๘ มีคุณค่ากับที่เขายกมือไหว้ มีคุณค่าที่เขาตั้งสมณศักดิ์สูงๆ ขนาดไหนมีค่ากว่านั้น

เพราะมีสมณศักดิ์ พอตายปั๊บพดยศเขายึดกินหมดเลย เอาไปให้องค์อื่นต่อ สมณศักดิ์อันนั้นมันเวียนอยู่ในหมู่สงฆ์ มันไม่ได้เป็นของใคร ศีล สมาธิ ปัญญามันเป็นของเรา จิตของเรา คุณธรรมของเรา สิ่งที่เกิดจากตัวเรา ไม่มีใครมาประทานให้ จิตนี้กลั่นออกมาอริยสังข จิตนี้มันกลั่นออกมาจากศีล สมาธิ ปัญญา มันมีการกระทำจริง มันมีความจริงของเราขึ้นมา เราแสวงหาสิ่งนี้ เราทำสิ่งนี้ เราไม่ต้องการโลกธรรม ๘ โมฆบรูษตายเพราะลาภ ลาภสักการะนะฆ่าโมฆบรูษ

อย่างของเรา เห็นไหม สิ่งใดจะเกิดขึ้น เกิดขึ้นก็เป็นศรัทธาเป็นความเชื่อของเขา เป็นคุณสมบัติของเขา เป็นอำนาจวาสนาของเขา เพราะเขามีความเชื่อของเขาเขาถึงชวนชวายมาทำบุญกุศลของเขา นั่นเป็นเรื่องของเขา ปฏิภาหก ไอ่เราสมณะ สมณะ เห็นไหม เราก็ไม่ตื่นตื่นไปกับวัตถุนั้น แต่เราเห็นเขาทำของเขา ให้ธรรมเป็นทานๆ นั่นคือสังฆธรรมของเขา เราปฏิบัติหก ผู้รับด้วยความบริสุทธิ์ใจ ขณะรับ รับแล้วใช้แล้ว จบสิ้นแล้ว จบกันไป

แต่เวลาเขาตั้งใจ เขามีเจตนาของเขา เขาแสวงหาของเขา เขาได้ให้แล้ว ให้แล้วเขาพอใจแล้ว นี่ใจมันสะอาดบริสุทธิ์ทั้งฆราวาสทั้งผู้ให้และผู้รับ นี่ใจ ถ้าเรามีผู้รับ ถ้าจิตใจเราสูงส่งมันก็สะอาดบริสุทธิ์ มันไม่มีสิ่งใดที่มันข้องแหวะถึงกัน เขาก็ได้ทำของเขาแล้ว เราก็ได้ทำหน้าที่ของเราแล้ว ทำจบแล้วก็จบแล้ว

ถ้าเป็นโมฆบรูษ ฟรุ้งนี้จะมาอีกไหม ถ้าฟรุ้งนี้ต้องให้เยอะกว่านั้นนะ มันคาดไปอีก อีก ๒๔ ชั่วโมงมันคาดไปข้างหน้า มันคาดหมายไปแล้ว มันบริสุทธิ์ใหม่ ถ้ามันไม่บริสุทธิ์ นี่ค้นหาความทะยานอยาก อยากได้อีก แต่ของเรานะ มันเป็นอำนาจวาสนาของเขา เขามีเจตนาของเขา เขาทำ

ด้วยความสะอาดบริสุทธิ์ของเขา ใจความสะอาดบริสุทธิ์ของเราสิ มีก็ได้ ไม่มีก็ได้ ถ้ามี มีก็บริหารจัดการไป เพราะมันเป็นของของสงฆ์ ของของสงฆ์ ภิกษุได้ของของสงฆ์มาไม่รู้จักจัดการ ไม่รู้จักรักษาเป็นอาบัติปาจิตตีย์ ของที่ได้มาไม่ใช่ญาติไม่ใช่ปวารณา ขอเขามาเป็นนิสสัคคียปาจิตตีย์ ไม่ใช่ญาติไม่ใช่ปวารณาขอเขาไม่ได้

แต่ถ้าเขามีเจตนาเพื่อจะถวายสงฆ์ก็เป็นของของสงฆ์ ของของสงฆ์ก็พวกเราใช้ร่วมกันนี่ไง ของของสงฆ์ก็อยู่ในนี้ไง ถ้าอยู่ในนี้เราก็ดูแลรักษากันอยู่นี่ไง แล้วเราก็ไม่มีความละอายใจ เพราะเราใช้ด้วยความภูมิใจ บางคนมีปมในใจนะ ไม่กล้าหยิบไม่กล้าฉวยไม่กล้าใช้ เพราะกลัวเป็นอาบัติ กลัวเป็นโทษ กลัวเป็นภัย

แต่ถ้ามันเป็นความจริง เรามีเจตนาอะไร เราเป็นอะไร ตอนนี้เราเป็นอะไร ถ้ามีสำนักคนว่าเราเป็นพระ เราสำนักว่าเราเป็นพระ ถ้าเราเป็นพระเป็นพระมาจากไหน เป็นพระมาจากอุปัชฌาย์ อุปัชฌาย์ยกเข้ามา ยกเข้ามา เห็นไหม เป็นสังฆะ นั้นสังฆะ สังฆะก็มีธรรมวินัยควบคุมอยู่นี่ไง เราก็อยู่กันนในธรรมวินัยนี่ไง

ถ้าอยู่ในธรรมวินัย เราก็ลงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใจ ถ้าใครไม่ทำตามธรรมวินัยนี้ แสดงว่าคือร้นกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า หลวงตาบอกว่า “เหยียบหัวพระพุทธรูปไปแล้วแสดงธรรม” เพราะอะไร ? เพราะข้อวัตรปฏิบัติ ธรรมวินัยมันยื่นหยัดไปแล้ว นั่นคือศาสดาของเรา นี่คือองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า “อานนท์ เราบอกเธอแล้วไม่ใช่หรือ สิ่งที่เราบัญญัติไว้ ธรรมวินัยนั้นจะเป็นศาสดาของพวกเธอตลอดไป” ศาสดา ธรรมและวินัยจะเป็นศาสดาของเราหมู่สงฆ์ตลอดไป

เราเถรวาท เราเชื่อในพระอรหันต์ ๕๐๐ องค์ที่ทำสังคายนาма ถ้าทำสังคายนาма สิ่งที่เป็นธรรมวินัยเราก็ได้ศึกษาได้เล่าเรียนกันมาด้วยกัน ถ้าเล่าเรียนมาด้วยกันเราจะบริหารจัดการอย่างไร เราจะทำอย่างไรให้เราไม่ให้มันมีความผิดพลาด ถ้ามีความผิดพลาดๆ เราระลึกรู้ทีหลัง “สิ่งใดระลึกแล้วร้องไห้คร่ำครวญ สิ่งนั้นไม่ดีเลย” เพราะอะไร เพราะเราไม่ได้ศึกษา เราไม่ได้กระทำเราทำไปแล้วไง เราทำไปแล้ว แล้วมารู้ภายหลัง ร้องไห้คร่ำครวญ สิ่งนั้นไม่ดีเลย

ฉะนั้นแล้วเราศึกษาแล้ว เราเคารพบูชาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นศาสดาของเรา ทำตามนั้น ทำตามนั้น นี่ทำตามนั้นมันก็ต้องมีประสบการณ์ ตั้งแต่หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ขนาดหลวงปู่มั่นนะเวลาหลวงตาทำนพุดถึงว่าสมัยพระพุทธรูปกาลห่มผ้าสีใด หลวงปู่มั่นทำน

พยายามค้นคว้าของท่าน ท่านกำหนดจิตของท่านแล้วได้ถาม แล้วคุณแล เห็นไหม เรื่องไม้สีฟัน เรื่องต่างๆ หลวงปู่มั่นหลวงปู่เสาร์ท่านรื้อคัมภีร์มาทั้งนั้นนะ

สิ่งที่เราใช้ดำรงชีพกันอยู่นี้ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านรื้อคัมภีร์มา ศึกษาเท่าไรศึกษา แล้วก็ถึงเล โลเล พอโลเลขึ้นมา วันนี้ก็ดี พรุ่งนี้ก็ร้าย มะรืนนี้ทำเสียหายหมดเลย แล้วต่อไปก็ไป เริ่มต้นใหม่ วนเวียนอยู่อย่างนั้นนะ เดียวก็คึกคักขึ้นมาชะทีหนึ่ง เดียวก็ต้องพินฟูประเพณีกันชะทีหนึ่ง ประเพณีนี้ก็ต้องพินฟูกันขึ้นมาใหม่ทุกรอบไป พินฟูขึ้นมา เห็นไหม พินฟูๆ อย่างนั้น

แต่ถ้าจิตใจเป็นธรรม ความเสมอต้นเสมอปลาย การปฏิบัติสม่ำเสมอ ถ้าความสม่ำเสมอ ในหัวใจขึ้นมากเพื่อหัวใจดวงนี้ใจ เราต้องยืนระยะ ถ้าพูดถึงพระเรายืนระยะได้ มันก็เป็นความ น่าเชื่อถือ พระเราวบวบ เดียวก็ดี เดียวก็ร้าย เดียวก็เซงหน้าเซงหลัง เดียวก็กลายเป็นลูกตุ้มถ่วง คนอื่น ร้อยแปด ถ้าพูดถึงมันก็ว่าเป็นผู้บวชใหม่ ผู้บวชใหม่ ภิกษุบวชใหม่ทนคำสอนได้ยาก ภิกษุ บวชใหม่เวลาบวชแล้ว ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทนคำสอนได้ยาก เพราะ ฆราวาสเขา เขามีสิทธิเสรีภาพ เขามีการโต้แย้ง แต่เวลาบวชเป็นพระแล้ว เห็นไหม อาวุโส ภัณฑ ขึ้นมา อึดอัดขัดข้องไปหมดเลย ไม่พอใจๆ ไม่พอใจอะไรทั้งสิ้น เพราะอะไร เพราะกิเลสมันคัน

แต่ถ้าเราศึกษาเราปฏิบัติลงไป เราคุณแลของเรา เห็นไหม ความปฏิบัติเสมอต้นเสมอปลาย การปฏิบัติเสมอต้นเสมอปลาย เราต้องมีสติ ต้องมีขันติ ให้กาลเวลาพิสูจน์ บางอย่างเราคิดแล้ว จริงหรือไม่จริง ถ้าเวลาพิสูจน์แล้วพอมันแสดงตัวออกมา เห็นไหม เราเศร้าใจ สิ่งใดทำแล้วเสียใจ ภายหลัง ร้องไห้คร่ำครวญ สิ่งนั้นไม่ดีเลย

ฉะนั้น พวกเธอจะทำการใด องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกไว้ “พวกเธอจะทำการใด ต้องตั้งสติ พิจารณาก่อน ใคร่ครวญก่อน แล้วค่อยทำ” เอวัง